

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 <
Pe o lună . 2.40 <

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Exemple din viața altor neamuri.

De D. N. Ciotori.

La hotarul dintre Slesvig și Danemarca se înalță două monumente — unul german și altul danez — cari împreună înfățișază un simbol: sufletul unui neam nu poate fi învins de nici o forță, căci cu cât e lovit mai mult cu atât se înalță și se înțelege pe sine însuși. Monumentul danez reprezintă o fecioară, frumoasă ca o zână. Ea privește cu încredere peste ținuturile cari acum sunt sub stăpânirea germană, dar pe care trăiește o populație daneză mai conștientă ca ori când de menirea ei. Fecioara aceasta e „limba daneză”. În fața acestui monument — pe teritoriul german — se ridică o biserică. Ea adăpostește osămintele soldaților germani căzuți în luptă la 1864. Și când o vezi, fără să vrei, te gândești că ea mai poate simboliza și înmormântarea năzuințelor de desnaționalizare ale Germanilor.

Intr'adevăr, Germania a făcut cele mai mari eforturi pentru a desnaționaliza pe Danezii din Slesvig, dar cu cât a usat de mijloace mai aspre, cu atât rezultatele la care a ajuns au fost mai negative. Danezii de acolo s'au îrtărit prin cultură atât de mult încât nu mai e putere pe lume care

să le poată schimba firea. Pentru a-și păstra limba și cultura, pentru a-și apăra drepturile politice, Danezii din Slesvig au fondat o mulțime de societăți, care își au fiecare câmpul lor de activitate, dar ale căror acțiuni se unesc spre un scop unic.

În 1888 se fondă „Uniunea electorală a Slesvigului de sud” care avea de scop să dea o îndrumare politică poporului și să-l sfătuiască în ceea ce privește alegerile comunale și eclesiastice. Această uniune este un fel de reprezentatiune a poporului și din sânul căreia se trimit deputații în parlamentul german. Ei se datorește faptul că Slesvigul are 25 de deputați.

În 1892 s'a înființat „Uniunea școlară a Slesvigului meridional” care are de scop, ca pe cale legală, să găsească mijlocul de a învăța copiii limba maternă, care e daneză. Administrația a împiedecat, pe cât e posibil, opera acestei societăți. Danezii însă adunau pe copii la câte un proprietar și acolo făceau lecții cu dâșii.

„Uniunea pentru păstrarea limbii daneze” are de scop crearea de biblioteci. După biblioteca cea mare din Flensburg, societatea a înființat o mulțime de alte biblioteci mai mici în tot Slesvigul. Ea tipărește în fiecare an un almanah care se vinde în peste 15,000 de exemplare. Almanachul acesta are o deosebită importanță prin felul cum e alcătuit și el dă prilejul și celor mai săraci să cetească ceva folositor

în limba daneză. Tot ea mai publică și „Revista istorică și națională a Danezilor din Slesvig”. A reunit apoi cântecele naționale într'o colecțiune, „Cartea albastră a cântecilor”, a publicat „Cele douăzeci și patru de povestiri” scrise de A. Jørgensen, în cari se povestește, minunat de frumos, istoria Slesvigului, despre care copiii n'aud nimic la școală.

Sunt apoi „Societățile de conferinți”, foarte numeroase. Până și în cel mai mic sătuleț se află o astfel de societate.

La început se aduceau conferențieri pentru aceste societăți, din Danemarca; mai târziu însă s'au expulsat până și actorii cari veneau dela Kopenhaga. Totuși, Danezii din Slesvig au găsit mijlocul de a se întruni — sub formă de petreceri — și acolo țin conferințe, cântă, recitează versuri practice. Cu toată împotrivirea administrației, Danezii au reușit să-și construiască o mulțime de săli pentru conferinți. Ei au mai instituit și un „fond de fier” care e comun tuturor societăților enumerate și care servește la preîntâmpinarea cheltuielilor în procesele de presă, la alegeri, la construirea de săli de conferinți, la crearea de burse etc.

Nu trebuie să se uite și băncile cari sprijinesc viața economică și culturală a Slesvigului. Intre aceste bănci, cea mai însemnată e „Uniunea de credit a Slesvigului de sud”.

Romanță dela mare.

— „Vezi bărcile acele, căsuțe plutitoare
Căsuțe legănate de valul moale, lin?
Cât farmec e pe ele în asfințit de soare! —
Rămâi la noi, la mare, rămâi, drumeț străin”.

— „Vezi naia ce se duce, ce va lupta cu vântul,
Cu valul și cu vântul pe apele pustii?
Un drum mi-arată 'ncolo, în colo e pământul,
Pământul țării mele; încolo drumul mi-i”.

— „Ascultă fermecata cântare depărtată:
Din largul mării-acuma pescarii-acasă vin;
Cu cântecul și barca petrec viața toată. —
Rămâi la noi, la mare, rămâi, drumeț străin”.

— „În țara mea cu măguri și culmi înalte, sure,
Ciobanii 'n ora asta la stâni în văi cobor;
Cu dâșii împreună molizii din pădure
Un cântec cânt' acolo, un cântec drag de dor”.

— „În asfințit de soare voui strînge de pe unde,
În ochii mei voi strînge tot rumenul senin
Și numai pentru tine în ochi îl voui ascunde.
Rămâi la noi, la mare, rămâi, drumeț străin”.

— „M'asteaptă 'n munți o vale să vin cu două
[stele;
Încolo 'ncolo vină în munții mei frumoși
Și cerbi și căprioare vei îmblânzi cu ele,
Cu cele două stele, cu ochii luminoși”.

— „Eu am crescut pe ape și marea-i fermecată
Și marea nu mă lasă în țara ta să vin,

Și nu ți-oi fi mireasă acolo nici odată.
Rămâi la noi, la mare, rămâi, drumeț străin”.

— „Și eu cobor din țara cu murmur de izvoare
Și ea 'napoi îmi chiamă, îmi chiamă inima,
Și inima-i la tine, la tine în prinsoare...
Ce caut fără ea, ce cat în țara mea?”.

Lido, Iunie, 1910.

G. Rotică.

Ceasuri de seară.

— Vechii pădurari. —

De I. Agârbiceanu.

În seara aceea prin pădure se porniră de cu vreme șoapte adânci, cari păreau că vin de departe, din infinit. Dela miază-noapte se grămădeau nori grei, prin cari șerpuiau în restimpuri fulgerile vineții. Tunetul nu se auzia. La ușa colibii moș Ioniță mă trase de mânecă.

— Să vii nepoate înăuntru. În noaptea asta dormim în păcelele așternute cu fân. Afară vine furtuna.

Când intrarăm sări strecurându-se printre grădelele colibii o veveriță cărămizie, cu coada înborzoiată.

„Caută și dumneaei un adăpost” zise moș Ioniță sezând pe păcel.

Cel dintâiu tunet se sparse undeva departe, în noaptea pădurilor.

— De câte ori vin vremuri tari îmi aduc aminte de vechii pădurari — zise moș Ioniță. Când e vreme frumoasă nu mă gândesc la ei, nu

mă gândesc nici la mine. Dar' când se întunecă așa cu un iad, s'aud mânia lui Dumnezeu aproape, mă gândesc totdeauna la moarte. La moartea mea, care nu se mai poate ținea pe departe. Și atunci îmi amintesc și de creștinii de demult, cari și-au închis ochii pe veci, aici la poalele pădurii.

Printre grădelele colibii începură să pătrundă adieri reci, umede. Flacăra focului, sub ceaun, se învăluia.

— E lung șirul pădurilor, până la dumneata, moș Ioniță?

— Cine-l poate ști! Eu cunosc numai ce-am apucat eu și ce trăiește în amintirea oamenilor. Dar' trebuie să fie lung. Pădurile cine le samănă? Și de când s'au prăsit pe lume? Dar pădurile acestea s'au ținut din vremi bătrâne până la căderea domnilor, de moșia unui grof. Domnii cei mari vor trăi ei și astăzi lume albă, dar odată avură chiar raiul pe pământ. Satul nostru întreg ou șase sate vecine. cu tot hotarul lor, toate se țineau de-o singură curte. Ce să facă? oamenii aceia trebuiau să cheltuiască pe ceva bănetul grozav ce se aduna în pungile lor. Și petrecaniile se țineau lanț, și vânatoarele erau foarte dese. Pe vremea aceea se întemeiaseră aici la poalele pădurii case puternice de zid, pentru pădurari. Pe atunci nu ajungea nimeni pădurar dacă nu era pușcaș de frunte. S'asa, era unul Ilie Rău.

Un fulger trecu, ca o sarmă înfierbântată, prin colibă, și îndată tunetul bubui aproape.

Moș Ioniță își ridică pălăria, își măsură o cruce largă, potolită, și, dupăce privi puțin țintă printre grădele:

— Era un pădurar Ilie Rău, cel mai vechi de

Aceste instituții au contribuit și contribuie la întărirea culturii Danezilor din Slesvig. Am dat aceste rânduri căci ele învederează că nu e nimic pe lume mai tare decât sufletul unui popor înălțat printr-o cultură națională.

Episcopul Gherlei. Cu toată desmințirea lui „Magyar Kurir”, menținem informația noastră privitoare la apropiata numire a P. S. Sale Dr. Vasile Hossu de episcop în locul răposatului Sabo. Ca o confirmare a acestei știri se pot considera și umbletele prefectului de Caraș-Severin Z. Medve prin Budapesta, ca să recomande guvernului de succesor al părintelui episcop Hossu pe d. canonic din Lugoj Dr. I. Borș(!).

O nouă carte a lui Scotus Viator. Zilele trecute a scos d. Seton-Watson o nouă lucrare întinsă, care se ocupă de stările din monarhia noastră. Titlul acestei opere e: „The Southern slav Question” (Chestia Slavilor de sud). Cartea are aproape 500 de pagini, o hartă și index. Cât privește izvoarele de informație abia credem să fi rămas vre-unul neîntrebuințat.

Scotus Viator tratează chestiunea Slavilor de Sud din toate punctele de vedere (istoric, economic, politic, etnografie, cultural și psihologic). Numărul acestor Slavi dă il stabilește la 15 milioane 600 mii.

De o importanță deosebită este, în opera dlui Seton-Watson, corespondența marelui episcop naționalist Strosmyer cu bărbatul de stat englez Gladstone. Scrisorile acestea sunt inedite și, acum, publicate în original.

Politica noastră externă și Italia.

În aceeași zi, șefii celor două guverne ale monarhiei noastre au răspuns la interpelările ce li-s'au adresat în chestia războiului italo-turc și atitudinea monarhiei noastre: baronul Gautsch a răspuns în Reichsrathul din Viena, contele Khuen-Héderváry în Camera deputaților din Budapesta.

care-și aduc oamenii aminte. Fusese pădurar încă pe vremea iobăgiei. Groful de pe atunci ținea foarte mult la el. Și, se temea de pușca lui. Ilie nimerea pasărea 'n sbor și culca lupul dintr-o pușcătură. Și când se întâmpla să s'ascundă potaia prin desigurii, prin husdoape și nu ieșea în bătaia puștii, pădurarul lăsa marginile, cărările, și, însoțit de doi câni se pierdea în pădure. Spun că-l ascultau câinii minune mare. Nu hăpăiau, nu morăiau până ce Ilie Rău nu le făcea un semn. Cutriera câte odată ziua întreaga pădurile, cu cei doi dulăi alături, flămânzi toți trei, dar sălbăticiunea pe care o simțise odată, nu scăpa. Când se strecura așa, mâniat de moarte pînă la spini, prin desigurii, să nu fi dat Dumnezeu să vie pe aproape vr'un vânător care însoțea pe grof. El voia să aibă pace, să poată cerceta în liniște. Vânătorii îi cunoșteau năravul, și rămăneau prin poene, pe căile pădurilor. Dar' îl așteptau cu toții, ori cât să fi întârziat. Știau că Ilie Rău nu se întorcea nici odată cu mâna goală.

Odată, când cerceta așa, se apropie prin desigurii un câine de vânat pe care groful îl cumpăraseră cu bani grei, de prin munții secuiești mi-se pare. Ilie făcu semn să-l urmeze, dar câinele domnese nu-l cunoscu de stăpân. Atunci Ilie ochi, și câinele se dădu peste cap. Nu cercetă mai mult după lup, luă de-un picior câinele și-l târă până sub nasul stăpânului.

— Așta nu-ți va mai cere de mâncare, Măria-ta. Atunci stăpânul se înfurie. Il' amenință cu bătaia, c'o sută de bețe, îi făgădui să-l scoată din slujbă, să-l spânzure. Se adunaseră vânătorii și începură să-l încolțască pe Ilie cu vorba, cu sudalma.

Răspunsurile de ieri sunt identice; răspunsul contelui Khuen-Héderváry e chiar numai o traducere a răspunsului baronului Gautsch, și amândouă sunt declarația ministrului comun de externe, contele Aehrenthal.

Atât în Budapesta cât și în Viena, lămuririle ministerului nostru de externe au fost luate la cunoștință fără discuție, deși nu spuneau nimic nou, ci înnoiau numai vechile platitudini despre necesitatea de-a susține pacea și încercările de a restabili bunele raporturi dintre statele beligrante.

Contele Khuen Héderváry a recunoscut că Italia n'a ținut de cuviință să anunțe prealabil monarhia noastră despre intențiile eale dar, spune contele Khuen, aceasta se explică prin raporturile de prietenie dintre cele două state (?). Deși monarhia noastră despre intențiile sale dar, spune energice ale Italiei că nu se va îngădui intervenție străină, monarhia noastră a încercat aplanarea pe cale pașnică a conflictului, fără a reuși. *La vremea sa monarhia noastră nu va întârzia să revină la acest rol.*

Politica monarhiei noastre a urmărit înainte de toate ținuta de-a localiza războiul. Guvernul Italiei a dat sub acest raport răspunsul cel mai liniștitor, declarând că nu vrea să influențeze asupra situației din Balcani și că din operațiile sale de război va exclude marea adriatică și ionică.

Avem toate motivele — încheie contele Khuen-Héderváry — de a considera aceste declarații ale puterii aliate ca declarații absolut serioase și loiale...

Demisia Banului Croației. Banul Croației Tomasici a prezentat ministrului-președinte contele Khuen-Héderváry demisia sa, rugându-l s'o înainteze Maj. Sale.

Banul își motivează demisia cu imposibilitatea de a-și câștiga o majoritate parlamentară. În realitate însă motivele demisiei sunt atacurile personale îndreptate împotriva Banului.

În cercurile bine informate se afirmă că Maj. Sa nu va primi demisia.

El tăcu mereu, în vreme ce ochii îi ardeau tot mai pătimăși.

— Vorbă multă-i sărăcie, zise el în urmă. Dacă cineva cutoază, descarcă-și arma aici și-și arată pieptul lat puternic.

— Nu, am să te spânzur, ticălosule zise groful.

— Spânzurătoarea veche-i putredă, Măria-ta, și nu ține un voinic ca mine. Pentru una nouă îți trebuie lemne de pădure. Și nu ți-le voi da.

Tăcură toți, iar Ilie Rău, pornind adause: „Ar fi bine să tăceți odată. Aș putea să cred în urmă că sunteți niște lupi, și atunci nu mai răspund de pușca mea”.

Însoțit de cei doi dulăi se pierdu iar în pădure, și nu peste mult aduse lupul în spinare.

Pe lupi avea patimă mare. Rînjetul lor urît, când își arată colții, îl făceau pe Ilie Rău să-și piardă toată firca.

De atunci groful n'a mai cutozat să se atingă nici c'o vorbă, de Ilie Rău.

Afară ploaia începu să ropăie. Vitele se adăpostiră sub șopron. Fulgerele se răriseră.

— Pe vremea aceea, începu moș Ioniță, erau aici grajduri mari de piatră. Dintre caii frumoși ai grofului s'au pierdut vr'o zecă. Umblau pe-atunci hoți de cai. Mulți spuseră stăpânului că în grajdurile dela pădure se aude nechezat de cai. Dar groful nu-i zise lui Ilie nici odată o vorbă legănată.

Așa erau și-n vremea de apăsare ungurească românii cari trăiau destul de ușor. Ilie Rău se îmbogăți, și trăi nouăzeci de ani. Spun că la

Deputat despoiat de mandat. Deputatul Papp Elek, ales la Nádudvar, a fost declarat de un consiliu de medici iresponsabil și internat într'un sanatoriu. Pe baza acestei constatări medicale, comisia de imunitate a Camerei deputaților a declarat vacant cercul electoral Nádudvar.

Presa vieneză împotriva contelui Khuen. Organul partidului creștin-social „Reichspost” îl atacă pe contele Khuen-Héderváry și constatând că toate încercările de a înfringe opoziția au rămas zadarnice, încheie că nu-i rămâne alta de făcut decât să-și dea dimisia.

Și „Neue Freie Presse” constată că încercările de-a încheia un compromis cu partidele opoziționiste au rămas zadarnice, agravând și mai mult situația critică a guvernului unguresc.

Amenințările Serbiei. Regatul învecinat al Serbiei iarăși începe a se frământa. De câteva zile începe anume să circule șovonul că Serbia va ocupa sandjagul Novibazar. Cu toată desmințirea guvernului sârb, „Tribuna” din Belgrad susține știrea, scriind între altele:

„Poarta a aflat dela reprezentantul ei din Viena, că nu de mult s'a ținut un consiliu de război sub prezidența împăratului Francisc Iosef, în care s'a discutat și asupra faptului că Austria să ocupe sandjagul Novibazar.

Consiliul de război a hotărît ca mai înainte să încurajeze pe Bulgaria să intre în Macodonia.

Turcia, văzând cum stau lucrurile, voește să evite să fie vecină cu Austria, și din acest motiv a hotărît să cedeze Serbiei sandjagul Novibazar.

În acest caz Serbia va trimite garnizoană la Novibazar, Plevje și în alte centre.

Regele Petru imediat după ce a aflat acest lucru, a convocat un consiliu de miniștri. În public n'a transpirat nimic ce s'a discutat în acest consiliu”.

Ședința Camerei. Fiind zi de Miercuri, ședința de azi a prezentat și o notă de variație: s'au adresat guvernului câteva interpelări.

Încolo s'a votat dela început până la sfârșit.

moartea lui au slugit trei popi. El doarme aci undeva la poalele pădurii. Mormântul nu i-se mai cunoaște. Și acum, trec nepăsători lupii și toate gadinele pădurii peste țărâna lui. Câți-va strănepoți îi mai traiesc și azi prin sat, dar între ei nu mai este nici un vânător.

După el a venit pădurar unul Petru Roșu, un om supus cu trup și suflet, stăpânului. Să nu fi cutozat vr'un sătean să taie un lemn nici în puterea nopții, că-l puneau la spânzurătoare. De Roșu asta spun oamenii că n'avea somn și era slab și deșirat ca o prăjină. N'a trăit patru-zeci de ani și a murit uscat ca o scândură. În vremea resmeiței era pădurar unul Savu. Era un om scurt, gros, cu mustața neagră, cu ochii neastâmpărați. Bătea des crișmele din sat, și era mai mult aici ca la pădure. Avea un cal murg, sprinten de picior, pe care alerga spre sat, când se însera, ca o nălucă. Era mare cântăreț și oamenii se adunau bucuroși în jurul lui, și-i spuneau veștile cele mai nouă despre creșterea răsmeiței. El îi cinstea cu vin și spunea din când în când: „Ce mai lume, ce mai lume!” Nu știa de-i plăcu ori de se mânje, când auzea grozăveniile bățăilor. Dar bea mult și cânta un cântec nou, nime nu știa de unde-l învățase. Se mai poate auzi și azi prin sat. Mai știu și eu începutul:

Foicică trei foi late
Pe Unguri cine mi-i bate
Și-i învăță dreptate?
Românașii de pe sate.
Cine știe să înfrunte
Pe Săcui și pe răgute?
Românașii dela munte.

Școlile ungurești din România.

— In atențiunea guvernului român. —

Nu spre puțină noastră mirare, iată ce citim în ultrașovinul „Budapesti Hirlap”:

Frații noștri expatriați în România, grație propagandei conștiente a presei ungurești și reprezentanților noștri oficiali de acolo, încep să recunoască marele folos ce pot să-l aibă trimițându-și copiii la școlile noastre ungurești. Așezămintele noastre de învățământ din România — cu deosebire cele susținute de Societatea Szent-László — prosperează an de an, iar contingentul lor de școli crește în frumoase proporții. În școlile ungurești catolice din București contingentul a atins numărul de aproape una mie și în urma acestui fapt școlile nici nu mai pot să primească școlari noi. Dar pentru ca să nu se piardă nici obligații de școală din mahalale, Societatea Szent-László a înființat acum, în strada Leonte-Vodă, o nouă grădiniță de copii și în legătură cu ea a deschis și o clasă elementară mixtă. Numărul elevilor dela noul așezământ școlar e de 110, ceea ce demonstrează eclatant nevoia de a promova școlile noastre în România.

Știm demult, că nu numai societățile ungurești de talia societății Szent-László, ci și că guvernele ungare chiar subvenționează în mod clandestin școlile ungurești din România. Știăm, de altă parte, că guvernul țării românești, cu toate că ziarele ungurești, secondate de atâtea ilustrații ale Camerei ungare, înproașcă fără încetare noroiul celor mai violente insulte împotriva României, tolerează cu'n liberalism fără pereche în Europa propaganda ungurească din România. Nu credeam însă, ca în același timp când guvernul ungar face extreme silinți pentru a spori mijloacele de gătire a școlilor românești din Ungaria, să se găsească un ziar unguresc care să mărturisească cu atâta seninătate adevărul subvențiilor ungurești și ca acest ziar să fie tocmai „Budapesti Hirlap”, care susține o rubrică aproape permanentă despre „soarta ciangăilor din România” și despre „intoleranța draconică a guvernului român”.

In sinceritatea aceasta frapantă a ziaru-

Pădurarul Savu trecea târziu Dealul mare, tot cântând, de răsunau pădurile departe. Șodată într-o seară, după ce ajunsese în crișmă, văzu că satul fierbe. Groful fugise din sat cu toate neamurile dela curte, și oamenii simțiau cum se apropie primejdia. Savu, cât ce înțelese de ce e vorba, începu să vorbească oamenilor. „Eu pădurar de azi încolo nu mai sunt. Pădurile-s a voastre, să-și taie fiecare om cât îi va plăcea”. Și încă în noaptea aceea se pierdu, nime nu știe pe unde. Se sveni prin sat c'ar fi plecat să lupte în lagărul lui Axente. Dar nu s'a întors nici după potolirea răutăților”.

Moș Ioniță tăcu privind supărat înainte. „Vezi nepoate, ăștia, și alții înaintea mea au trăit pe meleagurile acestea. Oameni buni și oameni răi. Îmi pare câte odată când afară e vreme rea, că le văd umbrele cum se apropie de colibă. Bătrâni, tăcuți, chipuri de umbră, îmi pare că-mi fac semn cu mâna să-i urmez.

Ș'atunci mă gândesc că nu peste mult voi fi și eu o umbră, de care, poate vor vorbi oamenii”.

Flacăra focului creștea acum nesupărată, sălta, luminând roșietec îngrăditura colibii. Și'n ceasul acesta de seară simțiam și eu cum se apropie de noi umbrele vechilor pădurari, cu ochii aspri, privindu-ne cercetători. Și, cum se depărtau tăcute, fără să ne cunoască. Adormiam, repetând cele două versuri:

„Foliceică trei foi late
Pe Unguri cine nu-i bate?”

lui unguresc, noi vedem, durere, o nouă doradă a lipsei noastre de demnitate națională. Citim în ea o slăbiciune care ia tot mai mult un caracter general și organic, copleșind mândria noastră. Căci, dacă n'ar fi așa, am putea oare să ne închipuim posibilitatea unei propagande ungurești în România, în condițiile arătate, într-o vreme când guvernul ungar și societatea ungurească epuizează întreg arsenalul de nelegalități pentru a nimici școlile românești aici în Ungaria, care nu este ca România o țară națională de un caracter unitar, ci o țară polietnică, închiegată în mare parte chiar din jertfele noastre și din numărul de cetățeni ce reprezentăm aici pentru toate veacurile.

Prăznuirea lui Eminescu.

Budapesta, 24 Octomvre.

Duminecă, în ziua în care Ungurii voiau ca nu numai luarea aminte a țării noastre să se întoarcă neîmpărțită spre Pesta, ci și interesul străinătății să sporească gloria și recunoștința față de amintirea compozitorului Franz List, tinerimea română de aici și-a îndreptat sentimentele ei de pietate și de mândrie națională spre Galați, spre bustul celui ce a aprins o luminoasă stea a culturii noastre „în calea vremilor ce vin”. Nici truda cea mai competentă nu ar fi putut potrivi o coincidență mai reușită, care să dovedească izolarea noastră de viața culturală a Ungurilor și, în același timp, să ne dea definitivă încredere în calitățile noastre de rasă superioară.

Succesul ședinței literare publice se datorește bunei înțelegeri din sânul studenției și colaborării elementelor din toate ținuturile românești ale Ungariei. Căci nu este o impresie fugară mișcarea aceea sufletească, pe care o simțesti când vezi că în privința pătrunderii operei și mentalității lui Eminescu nu mai este deosebire (afară bine înțeles, de notele personale ale tinerilor) între ardeleni, bănățeni și ungureni. Avem deja „pietria din capul unghiului” la clădirea palatului universității noastre culturale, de care se tem atâtea străinii.

Duminecă seara a fost însă mare nu numai însuflețirea, ci și numărul celor adunați. Dintre membrii coloniei au luat parte P. C. Sa părintele Gh. Bogoievici, cu două nepoate, dna și d. Dr. I. Beu (Sibiu), dnii Dr. Gh. Bileșeu, Dr. A. Cozmuța, Dr. I. Lința și foarte mulți studenți. Adevărat că mai sunt în Pesta persoane cari trebuiau să fie de față, dar de data aceasta lipsa lor se poate scuza prin graba cu care s'a pus la cale serbarea.

Ședința a deschis-o d. I. Teicu. D-sa a arătat prilejul care ne-a adunat, a apreciat în general activitatea lui Eminescu și a salutat pe cei ce au ținut să-și împlinească o datorie sufletească.

A vorbit apoi d. N. Ștefan-Sculici, care s'a ocupat de biografia poetului și a insistat asupra câtorva note caracteristice a creațiunilor lui Eminescu. În legătură cu Satira III a arătat iubirea trecutului la poet, după aceea dragostea lui, iubirea naturală și conștiința valorii proprii la Eminescu.

D. C. Teicu a citit despre principii generale de artă, ocupându-se de genialitatea, pesimismul, idealismul și elasicismul lui Eminescu. A constatat caracterul național inerent operei de artă, a osândit cu asprime poporanismul și decadentismul în literatură și a susținut arta pentru artă. (E adevărat că decadentismul și arta pentru artă se fac, chiar și la noi, cam tot de aceleași persoane Duilo-Ovidiste, și că producțiile decadente își caută justificarea în teoria artei pentru artă — dar contradicția aceasta poate să fie o greșală a corespondentului nostru ocazional. N. Red.).

A urmat d. C. Păscuț, care a citit limpede și cu pricepere „Luceafărul”, geniala poemă a zeului nemuritor. D. Olariu a cântat mai multe poezii de ale lui Eminescu, și câteva doine, cu o artă de virtuos. De asemenea și d. C. Popovici, cu măiestria sa specială.

Despre activitatea publicistică a lui Eminescu a vorbit d. I. Duma. După ce a arătat îndreptățirea scriitorilor de a-și spune cuvântul în chestiile vieții publice dela ordinea zilei, a trecut la analiza ideilor din articolele politice și culturale, strinse până azi în volum. A insistat mai mult asupra teoriei păturii superpuse și a teoriei conservatoare din opera marelui cugetător.

De încheiere îmi permit o observare. Succesul acestei ședințe și însuflețirea tinerimei ne face să credem că și alți scriitori români vor fi prăznuți în zelul cum a fost Eminescu. (Nici nu trebuie totdeauna un eveniment extern pentru aceasta, sau dacă trebuie — nu e destul că la universitate sunt profesori de românește Seghescu și Alexici? N. Red.) Ar fi mai bine atunci ca conferențiarul să evite toate generalitățile, să se oprească la câte un moment mai însemnat din opera scriitorului și să-l adâncească mai bine. O indicație în privința aceasta ar putea fi conferința dlui Duma.

Nădăjdum, așteptăm chiar să mai putem înregistra astfel de fapte culturale dela tinerimea în Pesta. Și — oare frații din Cluj, în loc să aștepte sosirea scriitorilor de tagma lui Isaac ca să le arăte ce au de făcut — nu s'ar putea mișca pe picioarele lor? C. Codreanu.

„Un popor și o cultură”.

Ziarul „Reichspost” din Viena publică articolul entusiast al unuia dintre profesorii austriaci, cari au luat parte la serbările universității ieșene. Interesant este mai cu seamă faptul, că autorul articolului recunoaște fără de nici o rezervă unitatea culturală a Românilor de pretutindenea.

Delegațiunile din țările locuite de Români, indiferent de situația lor politică, au dovedit — spune profesorul străin — că neamul românesc constituie o națiune strâns unită, pe care o însuflețește același spirit și aceeași cultură. Reprezentantul universităților germane din Austria ține să mai constate progresele reale ale universității ieșene, despre care nu se mai poate afirma, precum se afirmase odinioară, — „că ar fi un așezământ de prisos”.

Cei mai bătrâni dintre noi vor înțelege aluziunea profesorului, care își face cursurile tocmai la Cernăuți. Pe vremuri Austriacii vedeau cu ochii răi universitatea din Iași, temându-se de influența culturii românești asupra Bucovinenilor. Aceste motive meschine au determinat și fondarea universității nemțești din Cernăuți, cu menirea de-a germaniza pe ai noștri.

Dar politica de germanizare a dat complet faliment în Austria. Lumea nouă, care începe a-și impune cugetarea în vechea împărăție, s'a pătruns de sfințenia principiilor naționale și pretinde federalizarea întregii monarchii.

Astăzi e cu puțință să auzim pe un distins profesor austriac, vorbind de unitatea culturii românești și de tăria conștiinței naționale a tuturor Românilor, „indiferent de situația lor politică”. Eri, astfel de cuvinte ar fi răsuna numai în urechile procurorilor și ar fi constituit o crimă politică.

Credem și nădăjdum, că, mâne, părerile judicioase ale profesorului cernăuțean vor fi împărtășite și de oamenii de stat chemați să privegheze asupra Românilor din Austro-Ungaria. Atunci vom vedea înălțându-se mai multe catedre, pentru cultura românească și la universitatea din Cernăuți, care ar trebui să țină seama, în prima linie, de băștinașii țării.

Când vecinii austriaci vor cinsti, după cuviință, aspirațiunile culturale ale României, se va realiza pe deplin dorința exprimată în Reichspost: „ca popoarele Austriei și României să-și întindă mâinile, pentru o pașnică propășire în comun și ca Habsburgii să meargă împreună, nu numai cu Hohenzolernii de pe tronul german, ci și cu cei de pe tronul românesc, pentru asigurarea păcii și pentru dezvoltarea culturii”.

„Seara”.

A fost dizolvată tripla-alianță?

În aceste zile de război italo-turc se discută mereu pozițiunea Italiei în tripla alianță și anume se dezbate chestiunea dacă procedarea Italiei n'a pus de fapt capăt triplicei. Acestei întrebări unele gazete îi răspund afirmativ; ba, se emite de către unii părerea că dacă tripla alianță nu e încă cu totul nimicită, ar trebui ca cele două puteri centrale să spună pe șleau Italianilor că nu mai vor să aibă nimic de a face cu dâșii și să considere triplicea ca dizolvată; și aceasta chiar cu riscul ca Italia să fie împinsă cu tot dinadinsul în brațele Franței și ale Angliei, din care ar decurge o primejdioasă agravare a încordării dintre cele două grupări ale puterilor europene.

Cu toate astea, indignarea e o rea sfătuitoare; o liniștită cumpănire a lucrurilor e de natură să ne ducă la alte încheieri. Există puțință să judecăm cu dreptate actul turburării de pace al Italiei, mai ales că avem faptele și învățăturile istoriei, pe care nu trebuie să le scăpăm din vedere.

Tripla alianță a izvorât din dubla alianță germano-austriacă. Bismarck încheie legământul cu Austria, când situația din Orient îl sili să alceagă între Austria și Rusia. Alianța semnată la Viena, în ziua de 7 Octomvrie 1879, era expres îndreptată contra Rusiei. În introducerea documentului se spune că ambii monarhi socot că e o sfântă datorie pentru dâșii să vegheze, sub toate împrejurările, asupra siguranței imperiilor lor și asupra liniștii popoarelor lor; tot astfel, sunt de părere că această datorie și-ar putea-o împlini cel mai ușor și cel mai cu folos, dacă ar înfiripa o liniștită cumpănire a lucrurilor e de natură să formă sub care a dăinuit cea anterioară; mai departe, sunt de părere că niște relațiuni sincere între Germania și Austria n'ar amenința pe nimene, ci, dimpotrivă, ar fi indicate să cimenteze pacea europeană; în sfârșit, își exprimă solemnă făgăduială, că nu vor da nici odată alianței lor o tendință agresivă, căci această alianță e de natură defensivă, o alianță pentru pace și pentru sprijin reciproc. Apoi, tratatul hotărăște: în caz că unul din cele două imperii ar fi atacat de Rusia, atunci ambele sunt ținute să se sprijine cu toată puterea lor militară, și numai împreună să încheie pace; dacă unele din părțile contractante va fi atacată de către o putere alta decât Rusia, atunci cealaltă parte este obligată să păstreze o neutralitate binevoitoare față de tovarășul atacat; dacă, însă, agresorul va fi sprijinit de Rusia, atunci aliatul puterii atacate trebuie să dea acesteia același sprijin ca în primul caz.

La sfârșit se spune că tratatul trebuie să fie ținut secret; dacă, însă, Rusia va continua cu măsurile ei amenințătoare, atunci împăratul rus să fie înștiințat confidențial că cele două puteri vor considera ca îndreptat către ambele orice atac contra uneia din ele. Acestea sunt esențialele stipulațiuni ale tratatului germano-austriac. Aderarea Italiei, provocată de tomerile, cu privire la Roma, din partea clericalilor francezi și de ocuparea Tunisului de către Franța, a urmat trei

ani mai târziu; tratatul iscălit de dânsa, datează din 20 Maiu 1882. Tratatul germano-austriac a fost publicat la 3 Februarie 1888. Cuprinsul tratatului iscălit de Italia nu-l cunoaște iumea; ba, nici nu se știe măcar dacă Italia are convenție numai cu Germania sau și cu Austria. Se știe numai că tratatul italian se aseamănă cu cel austriac, și precum acesta e îndreptat defensiv contra Rusiei, al Italiei e îndreptat defensiv împotriva Franței; apoi, că tratatul a fost încheiat întâi pentru 5 ani, în urmă a fost renoit de două ori pentru aceleași termene și, în sfârșit, că a fost încheiat, apoi, pentru 12 ani, cu dreptul de reziliare după 6 ani, cu înștiințare prealabilă de jumătate an; termenul curgător acuma sfârșește la 1914, dar, după cum se afirmă din sursă bună, s'ar și fi hotărât continuarea tratatului. E foarte probabil că, la reînnoirea tratatului, Italia ar fi reușit să obțină unele modificări, cari îi vor ușura să intre cu Franța în relațiuni amicale.

*

Nu prea știm multe din tratatul italian al triplicei, dar e îndestulător ca să dăm o judecată asupra atitudinii Italiei. Triplicea e de natură pur defensivă; ea vrea să mențină pacea, să asigure liniștea și avutul membrilor ei, precum să-i și apere împotriva atacului dintr-o anumită parte. Pentru Austria e numită Rusia de agresor; pentru Italia, Franța. Pentru Germania contează ambele; acest imperiu trage, deci, cel puțin în teorie, un dublu avantaj din tripla alianță. Primejdia pentru Germania din partea Rusiei, Bismarck a diminuat-o prin aceea că a încheiat cu Rusia un tratat secret de reasigurare, la care l'a decis pe țar arătându-i că statele monarchice trebuiesc să fie la olaltă împotriva revoluției. Succesorul său Caprivi a lăsat să cadă reasigurarea; consecința imediată a acestui fapt a fost că Rusia nu se mai simțea sigură și a încheiat alianța cu Franța. Pentru Italia se micșoră pericolul francez, când începu să reiasă tot mai clar că clericali nu-s în stare să înfiripe o cruciadă pentru reabilitarea puterii lumesti a papismului; de asemenea se văzu Italia silită și din motive economice să reîntre în relații prietenești cu Franța, și la aceasta se adăugă și faptul că Franța, în schimbul Tunisului, care le scăpase Italianilor, le deschise acestora perspectiva pentru Tripolis. Așa se produse apropierea Italiei de Franța; principele Bülow o desemna ca pe un „tur extraordinar” care ar putea fi îngăduit Italiei, în danțul puterilor.

De fapt, nici prin text, nici prin spiritul tratatului triplicei nu e interzis membrilor ei să întrețină relațiuni prietenești cu alte puteri, și de această libertate a făcut uz, în afară de Italia și Germania, și Austria; au avut loc, în repetate rânduri, tratativele între Germania și Rusia, deoparte, și Austria și Rusia de alta, cari înlăturară încordări survenite și puseră la cale relațiuni mai prietenești; în cele din urmă, au avut loc asemenea tratative chiar între Germania și Franța.

Cu chipul acesta, contradicția care exista la început între triplice și duplice, a fost în cursul vremii, esențial atenuată.

*

Dar și de o altă libertate dispun membrii triplicei. Ei pot întreprinde orice acțiune care ar rezida în afară de scopurile triplei alianțe; o fac, însă, pe proprie socoteală și risic. Această experiență a făcut-o în chip dureros Italia, când întreprinse expediția în Massauah, când intră în război cu Abisinia și când cu grele pierderi omești și bănești, fu nevoită să se retragă. Mulți Italiani așteptară atunci cu siguranță că tripla alianță le va sări în ajutor, și când aceasta, nu se întâmplă, se mâniară grozav împotriva triplicei. Dar, de fapt, triplica nu putea face nimic decât să-i lase pe Italianii să joace în hora în care intraseră cu atâta imprudență.

Și ce o privea pe triplica Maussauah? Altcceva e când acțiunea unuia dintre aliați pune în joc și interesele celorlalți. Libertatea celui dintâi nu încetează aci; dar e cât se poate de drept lucru și e și în spiritul convenției să arate aliaților, a

căror interese le pune în joc, intențiile sale și să le ceară sfatul.

Aceasta a fost desigur, o lovitură pentru triplica, căci din anexare putea foarte lesne să iasă un război, în care ar fi fost încercată tripla alianță. Cu toate acestea, Germania și-a acoperit aliatul, nu atât ca să-i aprobe procedarea, cât mai mult pentru că era în propriul interes al Germaniei să nu lase să se lezeze situația ca putere a Austriei.

În ceea ce privește expediția Italiei în Tripolis, nu se poate susține că atinge direct interesele triplicei. Ca atac în potriua Turciei, ce e dreptul, deșteaptă primejdia punerii pe tapet a problemei orientale, în toată grozăvia ei. Italia vrea să ajute la înlăturarea acestei primejdii, limitându-și acțiunea numai asupra Tripolisului; iar puterile, în același sens, se străduiesc să localizeze războiul. Dar dacă aceasta va reuși, rămâne tot întrebare. Și tocmai pentru că lovitura brutală a Italiei poate deveni semnalul unui mare război, care ar atrage fatal în joc și pe celelalte puteri ale triplicei, ar fi fost de datoria Italiei să se sfătuiască întâi cu aliații ei. Cine trebuie să colaboreze, trebuie să fe întrebat și de sfat. Și o altă chestiune ar fi trebuit s'o cruce de penibila dilemă de a Germania e în legătură de prietenie cu Turcia; ar fi trebuit s'o cruce de penibila dilemă de a alege între aliat și prietin. Firește, Germania nu-i nevoită să ia o atitudine în acest sens; când cineva are doi prietini și se iscă ceartă între aceștia, poate să se abție de a lua apărarea unuia din ei și să caute numai să-i împace și să mijlocească; bine înțeles cu riscul de a nu mulțami pe nici unul și de a se strica cu amândoi.

În ori ce caz, ultimul tur extraordinar al Italiei a pus politica germană în fața unei probleme dificile, care ar fi fost mai ușor de rezolvat, dacă Italia ar fi pus în cunoștință în mod prealabil pe aliatul ei german. În sfârșit, încă un scrupul care ar fi fost indicat: prin procedarea Italiei, politica de pace a triplicei, care durează de mai bine de o viață de om, a fost grav prejudiciată și va fi nevoie de timp și osteneală pentru a repara gresala. Aceasta ar fi trebuit s'o aibă în vedere bărbatii de stat ai Italiei.

*

A fost, deci, dizolvată triplicea? Nici decum. Scopurile ei esențiale persistă: menținerea păcii și a avutului aliaților. Italia, ce e dreptul, a turburat pacea; dar ea poate, după ce-și va fi ajuns scopul să reîntre în cadrul politicii de pace. Nu credem că Germania și Austria ar avea vreun interes s'o lase pe Italia pe din afară sau chiar s'o și izgonească. Anglia și Franța au făgăduit Italianilor Tripolisul, — e adevărat; dar realizarea acestei promisiuni, după cum indică atitudinea presei lor, nu prea le e plăcută; fixarea Italiei în Tripolis se pune deacurmezișul planurilor de viitor pe cari atât Anglia cât și Franța le nutresc, cu privire la Africa de Nord. În aceste împrejurări, trebuie să-i fie plăcut Italiei să aibă și pe viitor un punct de razim în triplice, și acestuia n'ar trebui să-i fie indiferent dacă puterea aliatului ei italian se întărește pe marea Mediterană și se întinde asupra Africii de nord.

Aceia, deci, cari ar voi s'o dea afară pe Italia din tripla alianță, ar face foarte bine să mai cugete încă odată asupra acestui punct.

Tedesco.

Invitare la abonament.

Incepând cu 1 Octomvrie, un nou cuartal, rugăm pe onorații abonați, cărora li-a expirat abonamentul, să binevoiască a grăbi cu reînnoirea lui la vreme.

Apelăm totodată la acei onorați restanțieri, cari au cerut amânare până la acest termen să binevoiască a-și achita datorile lor, căci administrația nu e în poziție a le mai putea acorda nouă amânări.

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

Să nu ne înșelăm *)

Dragostea străinului
E ca umbra spinului.

Din vreme în vreme iese la iveală în unele tinuturi românești o ciudățenie de care nu ne putem mira deajuns. Se ridică, adevărat, unii oameni din poporul nostru cu gândul de-ași părăsi nația și legea și se apropie de străinul ce-i ține brațele deschise. Ei, din răzburare urită împotriva neamului lor, cred că acele brațe străine sunt deschise ca să-i îmbrățișeze cu dragoste, și nu știu că acele vor să-i strângă. Atât de mult, până le va ieși duhul. E mare nebunia de a crede în dragostea străinului, mai mult decât într'a neamului tău. Bunăvoința ce ni-se arată uneori din partea cutărui bărbat politic ungur, nu e niciodată adevărată, ci numai fățărnică, ca pe noi să ne poată desbina.

N'are de unde să izvorască aceea dragoste a străinului — care să ne tragă în partea lui — pentru că de vom cerceta istoria neamului românesc vom întîmpina disprețul lor iar nu iubirea.

Știe bunul Dumnezeu, dar se pare că Ungurii și Sașii în mijlocul cărora trăim, simt puterea mare de viață ce-i înmagazinată în neamul nostru, și se tem de acea putere, cum s'au temut totdeauna. Ori când numai au putut ne-au dat înlăturii dela toate bunătățile, pe cari aveam drept să le primim ca vechi locuitori ai acestei țări, și n'au lipsit să ne desprețuiască de câteori l-s'a dat prilej.

Amânarea tot mai îndelungată a votului universal se face tot numai din pricina noastră, a Românilor mai ales. Vreau să aflu că și mijloace, ca să ni-se dea cât mai puține cercuri cu majoritate românească. Conte Tisza, cel mai neîmpăcat dușman al votului universal, deci și al nostru, a spus acum la Arad că chiar și legile celea nouă militare trebuie votate ca ungurismul să aibă cu o armă mai mult împotriva naționalităților. Bugetul cel nou pe 1912 pentru cultura românească nu dă nimic, iar pentru gimnaziile Sașilor dau sute de mii. Ba le ajută guvernul să-și repareze chiar și biserică, — biserică veche săsească din Bistrița Ardealului.

Și pe când din toți pașii ce se fac de guvernării noastre iese la iveală inima mășteră față de noi, niște oameni rădăciți din Arad se aruncă în brațele chiar a contelui Tisza, jurându-i că se vor da cu Ungurii. Cică s'au săturat de Români, de naționaliști, și acum văd că Tisza și guvernul sunt binevoitori Românilor. Făgăduiesc că-și vor da copiii la școli de stat.

Ce va fi gândit falnicul domn de ungur, când va fi văzut gudurindu-se în jurul său Români, pentru ca să pună într'un post de învățător la stat, pe un dascăl român?

De bună seamă că nu va fi fost încântat de plăcerile acestor olăhi. Ii va fi desprețuit, și va fi zis: „Ce mai popor slab, Valahii ăștia”.

Cum suntem noi Români de binevăzuți înaintea străinilor căror ne lingușim, slujescă următoarea întâmplare pe care o povestește George Bariț, în istoria sa.

Era după înecarea revoluției ungurești din 48-49, prin armate rusești și împărătești. În Ardeal venise, trimis de împăratul, guvernatorul Wohlgemuth, să pună în rînd țara așa de cumplit stricată de revoluție. Numai decât s'a pornit un întreg torent de pări din partea domnilor de unguri și de sași, împotriva Românilor. Ei, cari au stat neclintiti în credință pe lângă casa domniitoare, cari au luptat cât au ținut anii de groază pentru împăratul, erau părătiți ca necredincioși acestui tron, ca revoluționari. Nu era zi ca guvernatorul să nu audă nouă și nouă pări, așa că în urmă se săturase și el. Așa s'a întâmplat că guvernatorul a plecat prin țară să vadă cu ochii săi ce-i minciună și ce-i adevărat.

Și acum, serie bătrînul trecut la cele veșnice,

*) Din numărul de mâne al „Trib. Pop.”

George Bariț, „ajungând guvernatorul la Bistrița între alte locale a vizitat și acolo temnița, pe care o află ca și pe celelalte din țară, înghesuită de arestanți, ținută într'o scărnavenie și putoare infernală așa, încât ținându-se de nas îi fu peste puțină să intre mai înlăuntru. Pe când era să plece dela aceea miniatură (chip mai mic) de iad pămăntesc, iată că doi arestanți aduceau un ciubăr plin cu ceva, ce guvernatorului i-se părea că ar fi lături pentru porci. Fiind toți senatorii municipali (domnii din senatul orașului) de față, guvernatorul întrebă pe Bürgermeister, ce este acel fluid gros din ciubăr? Este mâncarea de amiazi pentru arestanți, fu răspunsul primarului.

— Lături de acelea să fie mâncări pentru oameni? întrebă mai departe guvernatorul.

Primarul nu tăce, ci replică: „Excelență, toți aceștia sunt numai valahi”.

— Așa? Numai valahi?

Și, George Bariț ne spune, mai departe, că guvernatorul atât de mult s'a tulburat, încât îndată, fără să prinzească cu ceilalți, s'a pus pe scris și nu s'a sculat dela masă până ce n'a terminat un lung raport către împăratul, în care îi descoperea toate ticăloșiile ce le-a aflat vizitând Ardealul.

Ar fi bine să ne însemnăm și să nu uităm întâmplarea aceasta. De atunci au trecut mulți ani, dar disprețul străinilor nu-i mai mic nici azi față de noi.

Și dela oameni cari ne judecă așa, să așteptăm dragoste și sprijin? Mai mult ajutor decât dela conducătorii și fruntașii noștri? Ura și rășbunarea să fie așa de mari la unii oameni de-ai noștri încât să se arunce cu capul în jos la picioarele celor ce numai dispreț au față de noi? Ar fi cea mai mare rădăcină a zilelor noastre, pentru care tot ai noștri ar avea să sufere.

Cronică școlară.

Werbungul din Caransebeș.

Stau la masa de scris și răsfoiesc foaia oficioasă a diecezei caransebeșene, „Foaia Diecezană”. Dau de următorul concurs:

La seminarul diecezan din Caransebeș este vacantă catedra de limba și literatura maghiară și germană din secțiunea pedagogică. Voind a ne îngriji de câștigarea unei puteri didactice cu calificățiune deplină, subsemnatul consistor publică concurs pentru un ajutor de 500 cor. din mijloacele eparhiei. Ajutorul se va vota celui student în literă (filozofic), care va dovedi că fiind român ortodox:

1. cel puțin este înscris la vr'o facultate filozofică din patrie în anul IV;
2. că a făcut examenul fundamental prescris;
3. că e tânăr cu purtare bună;
4. că se declară aplicat a ocupa catedra cu începutul anului școlar 1912/1913.

Ca termen pentru înaintarea cererilor se statorește 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană”.

Caransebeș din ședința senatului școlar ținută la 12 Septemvrie 1911.

Consistorul eparhial Dr. E. Miron Cristea, episcop.

Unde am ajuns!?

Mă întristez văzând că până unde am decăzut cu școlile noastre și involuntar îmi vine în minte Wergungul... Că ce e Werbungul? Poate mai trăiește câte un bătrîn, care ne-ar ști povesti mai pe larg felul cum se recrutau în trecut feciorii la cătanie. Dimineața începeau a zice bănzile la casa satului. Soldați, îmbrăcați în haine strălucitoare, cu plosca în mână, încunjurați de oamenii anti-stiei umblau chinind și veselindu-se dealungul satului. Și îmbiau pe Petru, pe Pavel să dea mână cu ei (semnul vădit, că vrea să fie soldat) și deodată îi puneau „ciacăul” pe cap, apoi ajna-daina, lume-dalbă până ce ținea Werbungul. Dar și lumea dalbă se sfârșia și bietul fecior avea ce suferi

de dragul hainelor selipicioase. Mai scapă dacă poți!

Și Caransebeșul a început Werbungul. Unde am ajuns!? Consistorul din Caransebeș neputând să-și câștige altcum profesori la un salariu mizer de 1600 cor. publică acest concurs și îmbia pe bieții candidați de profesori, cari din frageda lor tinerețe s'au luptat cu mizeria și numai bunul Dumnezeu îi mai știe cum au ajuns până să se vadă la sfârșitul carierii. Venerabilul Consistor a știut ce face, dar n'a ținut cont că ce va zice publicul mare.

Și ce face Ven Consistor din Caransebeș? Își „werbunghiază” profesori nu pentru azi, ci — pe anul 1912/13. Cugetă în sine: „se va găsi la cele universități din patrie vr'un „filosopter”, stipendist din vre-o fundațiune, și cetind despre nobila noastră intențiune de a-i spori stipendiul va primi cu ambele brațe acest ajutor, ca apoi în cele 10 luni cât mai are la universitate să se înceapă și pentru amărîtul de el o lume dalbă”. Tineretea-i tinereță, banul sună frumos, ardă'l focu de ban! Cine nu primește 500 cor., bani căzuți din cer. Târgul e gata! Bietul candidat are cu 50 cor. lunar mai mult. Zece luni poate trăi boarește. Mândru de acest câștig neașteptat grăbește la M. O. D. protopop, ca să se oblige a tînji o viață întreagă cu un salariu din care, nu un profesor (după poziția sa socială), ci chiar un scriitor dela „varmeghie” cu greu o duce de pe o zi pe alta.

Ven. Consistor din Caransebeș când a publicat acest concurs din ședința senatului său școlar, nu s'a cugetat la șirele de tînguire apărute în „Unirea” a „îndelung răbdătorului” corp profesoral dela preparandia din Gherla? Nu a auzit tînguirile de totală sărăcie a altor profesori?... Ba ce o mai mult, îndrăznesc a pune întrebarea, că acest concurs, cu cele 500 cor. „binesunătoare” și „amăgitoare”, oare nu se bate în capete cu *morală creștină*? Să angajezi un tânăr când el nici nu visează de mizeria ce-l așteaptă și să-l legi, ca apoi când îți va spune, că de sărăcie, nici propune nu mai poate, să-i declari: n'au ce face, *cui nu-i place ducă-se! Ai cetit concursul!?*

Ce școală e aceea unde învățătorul strigă de foamă, iar când ar trebui să vorbească despre frumosul victii, să inspire curaj și voie de viață elevilor săi, pe el îl năpădesc lacrimile. Ii vine în minte mizeria.

Sper, că Ven. Consistor din Caransebeș va revoca concursul ademenitor și va lăsa tineretul nostru, să-și termine studiile în pace și „liber” și că va căuta alte mijloace sănătoase... pentru a-și întregi corpul profesoral.

Nu din răutate, ci ca un fin credincios al biseriei mele seriu aceste rînduri, căci sunt convins în sufletul meu, că cu profesori astfel câștigați și apoi rău plătiți, nu faci școală, iar *românul are lipsă de școală* și încă multă și bună școală, *căci vremurile nu's ca cele cu 100 de ani înainte de asta.*

Un profesor.

Convocare.

Despărțământul pporose Șir ia al Reuniunii învățătorilor români ort. din ppopiatele arădane I—VII își va ținea proxima ședință Marți în 25 Octomvrie (7 Nov.) c. la școala de băieți din Pâncota, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Dimineața la orele 8 chemarea Duhului Sf.
2. Deschiderea ședinței.
3. Prelegere practică din socoată de Iuliu Grofșorean.
4. Prelegere practică din limba maternă de D. Simea.
5. Raportul biroului.
6. Executarea concluzelor adunării generale.
7. Dizertațiuni.
8. Discuțiuni școlare.
9. Propuneri și interpelări.
10. Abzicerea președintelui.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: **Székely și Róti** mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vînd și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogat catalog ilustrat

11. Fixarea proximei ședințe.

12. Încheiere.

Siria, la 10 (23) Octomvrie 1911.

Alexiu Dobos m. p., Teodor Cherechean m. p.,
prezident. secretar.

Războiul italo-turc.

Cu restrângerea comitetului tinerilor turci într'un colțisor al politicei imperiului otoman, de unde nu mai pot tulbura apa și nici precipita țara în aventuri primejdioase, se pare că Turcia intră într'o nouă fază politică și cu ea de odată însuș războiul va lua o nouă întorsătură. Căci linia de conduită urmată de actualul mare vizir asigură nu numai liniștea internă a imperiului, ci asigură în aceeași vreme, prin tactica adoptată în urma sfatului puterilor, păstrarea neștirbită a demnității și vremea pentru a face pregătiri mai intesive, în perspectiva ori cărei eventualități războinice.

În vremea acestor lupte în provincie se continuă mereu mai crâncene. Ajutoarele Turcilor cresc zilnic și se dau lupte mărunt pentru slăbirea trupelor italiene cari înregistrează pierderi însemnate. Arabii înșiși — încurajați de aceste succese, proclamă pe toată linia războiul sfânt, săvârșind masacre contra tuturor străinilor în cari nu văd decât usurpatori hrăpăreți, aliați după stăpânire și averi.

Chiar pe străzile orașului Tripolis au avut loc revolte, dar acestea au fost reprimare fără greutate. Simptomele acestea însă tradează că situația din Tripolitania nu e tocmai așa de favorabilă, după cum cuceritorii lăsa să se creadă la început.

Stăm deci în fața unei noi situații cari îndepărtează iarăș semnele unei păci — atât de aproape cu două zile în urmă — lăsând curs liber ostilităților încinse în jurul conflictului pentru Tripolis.

Luptele cu Turcii.

În apropierea orașului Tripolis o trupă de Arabi călări a dat Marți dimineața un atac contra taberei italiene. Arabii erau în număr de 400, dar au fost observați din bună vreme de avantposturile italiene cari au deschis focul contra lor. În aceeași vreme o altă trupă de Arabi au ieșit din oraș și au descărcat focuri contra Italianilor pe la spate. Călării neputându-se apropia din cauza focului intențit, s'au retras lăsând în urmă trei morți și șapte răniți. În vreme ce lupta era în toi, doi ofițeri italieni au făcut câte-o ascensiune cu aeroplanele pentru a explora terenul și s'au întors cu știrea că la depărtare de doisprezece kilometri sunt patru tabere turcești.

Revolta din Tripolis.

Italianii au debarcat până acum 62.000 de ostași în Tripolis cu tot echipamentul necesar. Paza și precauțiunea însă n'au folosit nimic pentru liniștirea spiritelor, căci pe când trupele italiene susțineau rezistența contra atacului desnădăjduit al garnizoanei retrase, mohamedanii din oraș au pus mâna pe arme și făcând cauză comună cu Turcii, s'au descărcat asupra învingătorilor cu toată furia.

Atacul însă a fost respins și Italianii au început o goană disperată contra revoltaților. Mai mulți Arabi au fost căsăpiți pe stradă, iar alte două sute au fost predate tribunalului de război.

Jertfele războiului.

Ministerul de război din Constantinopol a primit știrea că pierderile Italianilor în Tripolis și Benghazi ating cifra de 200 morți și tot atâția răniți, dintre cari o sută de înși sunt ofițeri. Turcii împreună cu Arabii au pierdut 250 de oameni și doi ofițeri.

Operațiunile Italiei în apele turcești.

Ziarul „Popolo Romano” desminte știrile ziarelor cari au spus că Italia va încerca să lovească Turcia și în proprietățile sale din Arhipelag, căci ținta Italiei e ca conflictul să fie localizat în Tripolis și din punct de vedere militar e inoportun ca forța armată să se decentralizeze înainte de ce situația Italiei pe litoralul african ar fi cu desăvârșire limpezită.

Corespondență din Ploiești.

Inreprimare românească, — Dela Liga Culturală. Societatea Ortodoxă Națională.

Ploiești, 11/24 Octomvrie.

Unul din cele mai românești orașe ale României este fără îndoială orașul nostru, în care comerțul se află în mare parte în mâinile Românilor. Cu toate acestea, unul din cel mai principal aliment trebuitor omului, pâinea, se găsește în mâinile străinilor. Astfel din vre-o 20 de brutării aflate în orașul nostru numai 3 sunt românești, restul este al străinilor și în special al Grecilor.

„Liga Culturală” de aci, încă de acum un an a luat inițiativa de a se înființa în orașul nostru o brutărie cooperativă, îndeplininduși prin aceasta încă unul din mărețele ei scopuri.

Societatea cooperativă, care s'a numit „Pâinea-Ploiești”, s'a constituit definitiv încă de lunile trecute, când au apărut statutele și actele autentificative în „Monitorul oficial”. — Zilele acestea se va cumpăra locul, pe care se va construi fabrica și sperăm că la primăvară vom mânca pâine dintr'o fabrică românească.

Capitalul social este de 10.000 de lei, împărțit în 4000 acțiuni a 25 lei una. Acțiunile au fost în cea mai mare parte cumpărate și toți bunii români sunt datori să le subserie cât mai repede, încurajând prin aceasta o întreprindere românească de mare folos.

Odată cu venirea toamnei, secțiunea locală a „Ligei culturale” și-a reluat activitatea ei, întreruptă câțiva în timpul verii. — Astfel în ultima ședință a comitetului s'a hotărât să se reînceapă festivalurile, șezătorile și seratele, atât de frecventate în anii trecuți.

Primul festival se va da în cursul acestei luni, cu o conferință a dlui N. Iorga, profesor universitar, care va vorbi despre: „Presa română și mărirea ei”.

Va urma un al doilea festival cu o conferință a dlui Dr. A. Marinescu, profesor universitar și membru al Academiei Române. Venitul acestei conferințe va fi în parte dat pentru clădirea unei băi școlare în orașul nostru, inițiativă care a fost luată tot de Liga Culturală.

Biblioteca populară a „Ligei Culturale” este deschisă tuturor acelor care vor să citească. Conține peste 1500 volume precum și aproape 40 ziare și reviste. — Se află aproape toate gazetele și revistele din Ardeal, Bucovina, Macedonia etc.

Încă de anul trecut s'a înființat și în orașul nostru o filială a „Societății ortodoxe Naționale a Femeilor Române”. Activitatea acestei societăți este foarte bogată. Este destul să spunem că zilele acestea s'a inaugurat prima grădiniță de copii a acestei societăți, unde și copilul săracului ca și al bogatului vor primi o creștere în adevăr românească.

Despre activitatea acestei societăți mai voi vorbi. *Corespondent.*

Serate de ale meseriașilor noștri.

Joi, la 22 Septemvrie 1911, „Reuniunea meseriașilor sibiieni” și-a ținut a 9-a ședință literară. Președintele Tordășianu, după ce felicită pe tinerii căsătoriți Ioan Morariu, sodal cojocar și pe soția sa Elena n. Comanescu, și după ce exprimă condeleanțele reuniunii: dlui v.-președinte George Poponea, pentru perderea îndurată prin moartea socrului său, a vrednicului paroh Nicolae Aron din Laslăul-român, cum și notarului II, dlui cul tip. Nicolae Roșca pentru moartea tatălui său, măcelarul Nicolae Roșca, pune în vedere, că Reuniunea, pentru ziua de astăzi, când biserica prănuște al 100-lea an dela înființarea seminarului „Andreian”, a îmbrăcat și ea haină de sărbătoare, spre a sărbători așezământul, între zidurile cărui s'a plămuit prima instituție românească a meseriașilor noștri din această țară, numită „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, și în apropierea și cu sprijinul cărui, ea progresază spre întărirea și înflorirea neamului nostru. Am reprezentat, în societatea dlui v.-președinte Poponea, pe meseriașul român recunoscător la serbările centenarului prim a seminarului, esclami dl Tordășianu, și din însuflețirea, cu care ni-am ales dela serbări, vă împrumutăm și vouă fraților meseriași, spre a fi întotdeauna însuflețiți și cu dragoste pentru sfânta noastră biserică, care ni-a conservat și ni-a dat tot, cu ce neamul românesc se poate mândri!

Referindu-se la noul legat al Reuniunii, la „Legatul Victor Petrișor”, din Veștem, dl Tordășianu își exprimă dorința, ca oamenii noștri de inimă și cei cu durere pentru întărirea clasei noastre de mijloc cu meseriași harnici, luminați și cu iubire de neam, să urmeze exemplul dlui Petrișor din Veștem, să creeze asemenea legăți ca astmod, să putem da ființă așezământului așa numit „Masa învățăcelilor meseriași”, carea în timpul s'ar putea prefăce în un fel de „Cămin al meseriașului român”, unde femeia română, asemenea conlocuitoarelor noastre germane, s'ar îngriji de cel puțin o hrană la zi pentru învățăcelii meseriași săraci dar sărguincioși și cu purtări bune; pe aceștia iar sfătui despre cum să își păstreze curățenia sufletească și corporală, cum să își cinstescă biserica, neamul și îmbrăcămintea, le ar fi povătuitoare în ce privește creșterea religioasă și morală, cu un cuvânt li s'ar da acestor copii ai muncii grele măcar o parte din ce li lipsește din creșterea familială și din cea școlară. „Fondul Episcopului Nicolae Popa pentru masa învățăcelilor meseriași”, care a ajuns abia la suma de ceva peste 2200 cor., inclusiv legatul T. L. Albin și Victor Petrișor, ar spori și s'ar apropia cu pași mai rezeși de scopul cel urmărește, dacă preoții, învățătorii și ceilalți cărturari ai noștri, ar stărui prin comunele, din cari se găsesc băieți la meserii, să facă danii fie în bani, fie în naturalii, danii cu cari Reuniunea să se ajute în întreprinderile sale caritative.

După ce notarul st. Duca cetește sumarele ședințelor administrative s'a executat următorul program: Zineca Dop ni-a predat frumos poezia „Gruia” de Iosif, iar mai apoi a produs mult bascu „Țiganul la Naș-Ionaș” și cu „Spovedania și

FABRICA DE SPALAT CU ABURI
„KRISTALY”
Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaúdvár.

Aranjată cu mașinăriile cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și totfelul de lenjerie cu prețuri moderate.
La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

ganului”. De curînd eliberatul culegător tip. Ilie Măgian, tractând „cronica lunară”, ne vorbește despre sborul lui Vlaicu; despre serbările ligei culturale din România etc. etc. Ariile executate la ceteră de George Hedu, au plăcut mult. Miorica Tordășianu a fost drăguță în predarea „Sorecului”; cul. tip. Francisc Heilman, în posesiunea unui bogat repertoriu de cuplete și șodomanii din România, ni-a ținut, timp de o jum. oră, în continuă veselie. D-șoara Ana Vesteșian ni-a predat cu mult meșteșug și pricepere „In luncile dorului”. Cântecile dlui miron Neagu au fost proprii de a ne înălța sufletește.

La fine, după ce se împart 15 cărțile folosite, dl Tordășianu, mulțumeste tuturor pentru toate și declară ședința încheiată și invită la ședința a 10-a (a 4-a festivă), ce se va ține la Joi la 26 Octomvrie n. și la care tânărul profesor seminarial dl Dr. Silviu Dragomir va ține o conferință din domeniul istoriei noastre.

„Învîgătorul”.

INFORMAȚII.

ARAD, 25 Octomvrie n. 1911.

— **Redacțional.** Anunțăm cu bucurie că frumoasa pleiadă de scriitori grupați în jurul ziarului nostru s'a sporit cu două figuri de o strălucire mult apreciată în literatura românească: cu d. D. N. Ciotori și d. G. Rotică (cântărețul Bucovinei), pe cari avem plăcerea să-i prezintăm în numărul de azi al „Tribunei” pentru întâia oară celorlor noștri.

— **Turneul tenorului I. Rădulescu.** Simpaticul nostru artist, tenorul I. Rădulescu, după seria de concerte din Arad, Sibiu și Brașov unde publicul acestor centre culturale fruntașe i-a stabilit pe deplin reputațiunea, s'a hotărât să-și ducă la îndeplinire greoiul plan de dragul căruia a venit la noi, căci după cât ni-se serie luna viitoare va duce solia artei românești și prin celelalte centre marginase ale românismului.

Dumineca viitoare d-sa își va da prețiosul concurs la serbarea ce se va aranja din prilejul adunării reuniunii învățătorilor din Făgăraș.

Joi în 2 Noemvrie va concerta la Oradea.

Duminecă, 5 Noemvrie n. la Beiuș.

Mercuri, 8 Noemvrie n. la Șimleu.

Vineri, 10 Noemvrie n. la Cluj.

Duminecă, 12 Noemvrie n. la Dej.

Duminecă, 19 Noemvrie n. la Bistrița.

Joi în 23 Noemvrie n. la Blaj.

Publicul românesc din părțile acestea fără îndoială va primi cu cea mai mare simpatie frumoasele străduinți ale artistului, acordându-i tot sprijinul său.

— **Episcopul Dr. Glattfelder în Pecica.** Ni-se erie: Noul Episcop rom. cat. de Cienad, Dr. Iuliu Glattfelder, după ce a stat două zile în Arad, unde s'afinit pompoasa mănăstire a călugărilor minorimi și unde a fost bineventat din partea bisericeii și poporului nostru prin rostul P. C. S. Roman, corogariu, protosinel, Luni după amiază a venit cu o suită aleasă la Pecica spre a instala pe noul leban Iosif Olajos în parohia sa cea bogată cu venit anual de 20 mii cor. (aproape cât al unui Episcop de al nostru).

Primirea a fost făcută din partea întregii comuni fără deosebire de confesiune și neam și a fost una dintre cele mai călduroase și pompoase, ab arcuiri triumfale.

Biserica și poporul nostru în firul recepțiunilor fost reprezentat prin P. O. D. Dr. Dimitrie Barbu, paroh, care a fost invitat atât la actul instalării cât și la masa luclică dela parohie, unde a fost primit cu toată onoarea și atențiunea din partea Episcopului și a celor prezenți ca unul

din floarea preoției noastre, care și între străini face fală bisericeii și poporului nostru.

Marti după amiază Episcopul Dr. Iuliu Glattfelder însoțit de noul paroh, voind să-și arate stima și afecțiunea față de biserică și neamul nostru, a făcut o vizită solemnă preotului nostru Dr. Dimitrie Barbu, în casa sa proprie, unde Episcopul a rămas plăcut surprins de primirea afabilă de care a fost înconjurat.

Mângăie-te părinte, că barem autoritățile culte, deși străine, dar ele totuși te știu prețui în mod cuvenit.

— **Serbările din Galați.** Din Galați ni-se serie: Comitetul pentru ridicarea monumentului Eminescu, a trimis Duminecă următoarea telegramă sculptorului Storek:

„Așezând monumentul lui Eminescu, adânc mișcați de minunata d-tale operă, îți transmitem toată admirația și recunoștința noastră. Te așteptăm pentru serbarea desvălirii, Duminecă 16 Octomvrie”.

Festivalul, care va avea loc în acea zi, și care se hotărăse să fie în sala teatrului Papadopol, nu va mai avea loc aci, ci în sala noului teatru central al dlui Dragomirescu, care se inaugurează cu această ocazie. Interiorul teatrului pentru festival, va fi splendid ornat cu brazi și flori.

Logodnă. D-șoara Anuța Vuculescu din Șepreș și d. Iuliu C. Halmagian din Igrăș, ales preot în Vălceni, logodiți.

Felicitări!

— **Cununie.** D-șoara Maria Vida și d. Nicolae Vasile, învățător, anunță serbarea cununiei lor, pe Duminecă, în 23 Oct. v. (5 Nov. n.) 1911, la 4 ore d. a. în biserică gr. or. rom. din Beba-veche. Felicitările noastre!

— **Viriliștii români din comitatul Brașov pe anul 1912.** În 16 Octomvrie 1912 comisiunea verificătoare a statuit lista viriliștilor, ce vor lua parte, ca membri în congregațiunea municipală a comitatului Brașov, pe anul 1912; dintre 96 membri ordinari și 30 suplenți, s'au verificat, — conform censului, — următorii români: Dr. N. Mănoiu, proprietar și avocat în Brașov cu 3035 cor. 44 b. George B. Pop, proprietar în Brașov, cu 1804 cor. 20 b. Petru Popovici, proprietar în Brașov cu 1747 cor. 19 b. George Furnică, proprietar în Brașov cu 1529 cor. 54 b. Ioan Dușoiu, proprietar și comerciant cu 1501 cor. 18 b. Lista este expusă spre vedere publică din 19 Octomvrie 1911 și în termen de 15 zile se poate înainta reclamațiune. „Gaz. Tr.”

— **Un nou nemuritor.** Cu toate că vacanța fotoliului marelui istoric Henry Housaque, fost membru al Academiei franceze, n'a fost încă declarată, s'a început discuția asupra celui care ar avea mai multă șansă să intre în numărul nemuritorilor.

Până acum se vorbește de Hanry Welschinger, care face parte din Institut, ca membru al Academiei de științe morale, de Andre Kallays și mai cu seamă Pierre de Nolhac care a obținut la un scrutin recent un mare număr de voturi, însă s'a retras în mijlocul alegerii cu o modestie care încă nu a fost uitată de nemuritori.

— **Palatul papilor din Avignon,** care era să fie prefăcut în timpul din urmă în teatru, va fi de acum la adăpostul tuturor tentativelor de acest fel.

Guvernul a decis să formeze în marea sală a acestui edificiu admirabil, un muzeu unde se vor expune cele mai frumoase capo-d'opere a sculpturii din Grecia și Roma.

— **Koh-I-Noor,** care a fost cel mai mare diamant al coroanei regale engleze, până în momentul când fu oferit lui Eduard piatra colosală „Culiman”, va fi montat acum la o nouă coroană, aceea pe care o va purta regele George V. ca împărat al Indienilor.

Se știe că acest titlu este foarte recent, fiind purtat pentru prima oară de regina Victoria. Din inițiativa contelui de Beaconsfield.

Serbările de încoronare a regelui George V ca împărat al Indienilor s'au fixat pe luna viitoare.

— **Nenorocire.** Ni-se serie din comuna Păuca: Luni, în 23 Octomvrie stilul nou, pe la orele 9 dimineața un băiat de 10 ani cu numele Dumitru Popa, a fost trimis de mamă-sa cu carul la hotar, unde tatăl său era la lucru la curuz. Sosind băiatul cu carul la tatăl său, acesta îl trimise înapoi acasă ca să aducă și vaca la hotar.

Băiatul merge acasă, leagă cu un cap de funie coarnele vacii, iar cu celalalt capăt se înfășură pe la mijloc și se leagă bine ca astfel să nu-i scape vaca. Pe drum, însă, sperindu-se vaca, a luat-o la fugă nebună călcând sub picioare pe băiat și purtându-l după ea aproape 1½ chilni. Auzind câțiva oameni din apropiere strigătele băiatului au alergat să oprească vaca și să taie funia. Era târziu. Băiatul era zdrobit cu totul și numai din când în când mai răsufla. Adus acasă, nefericitul copil după 2 ceasuri de suferință își dete sufletul.

— **Chestia „A Nap”.** După frământări și procese sgomotoase, chestia ziarului „A Nap” din Budapesta a fost rezolvită. Primăria iarăși a admis ziarului acestuia favorul de-a putea fi vândut pe strade.

— **Procesul lui Regula.** Ieri s'a început înaintea Curții cu juri din Miskolez procesul pornit împotriva măsarului Regula Ede, acuzat că l'a omorât pe cărciumarul Czeisler și familia lui.

Regula, care înaintea judecătorului de instrucție s'a mărturisit vinovat și a recunoscut crimele, acum tăgăduiește, declarînd că alți doi tovarăși au săvârșit crimele, el a stat numai la pândă.

— **Schopenhauer și muzica.** Idealul muzical al filozofului german era Rossini. Când cineva vorbea de acesta, înălța ochii la cer cu o nespusă evlavie.

„Cine a auzit pe Rossini, nu mai poate gusta pe ceilalți compozitori, deși eu l-am ascultat și pe Beethoven”.

Intr-o zi sosi Rossini la Frankfurt și trase la „Englis-Hotel”. În acest hotel locuia din vremuri și Schopenhauer. La masă Rossini era vecin cu Schopenhauer. Dar acesta nu voia să facă cunoștință cu nici un vecin de masă. Lucrul era principiu la el. Când birtașul îi spuse că vecinul lui a fost Rossini în persoană. „Nu e cu puțință” răspunse Schopenhauer, „omul ăla a fost un francez burtoș”.

x **Németh și Király.** creditorie pentru domni Cluj, str. Kötő 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit ștife indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodate, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farakas** (lângă edificiul cel vechi al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

Mișcare culturală și socială.

29 Octomvrie.

Maieru: Senatul bisericeii gr.-cat. din Maieru invită la actul sfîntirii bisericeii renovate, care se va îndeplini Duminecă, în 29 Octomvrie n. 1911, precum și la concert și reprezentația teatrală urmată de dans, cari se vor aranja în sala școlii confesionale.

ECONOMIE.

Bugetul României pe 1912/1913.

„Revista economică și financiară” din București dă asupra viitorului buget general (1 Aprilie 1912— 1 Aprilie 1913) al statului român mai multe amănunte, din cari reproducem următoarele:

„Bugetul de cheltuieli va atinge cifra de o jumătate de miliard, adică cu 22 milioane mai mult ca bugetul în eurs.

Acest surplus se va repartiza astfel:

Ministerul de război, căruia i s'a acordat anul trecut un plus de 8,104.000 lei, va mai primi anul acesta o sumă de alte 8 milioane, pentru complotarea stocului de război, a armamentului și a echipamentului.

E vorba chiar că se va da armatei, pentru exercițiul viitor, o sumă cu mult superioară celor 8 milioane, dar acest al doilea spor i se va aloca pe cale de credit extraordinar ce se va deschide în cursul exercițiului.

De asemenea vor fi considerabil sporite cheltuielile internatelor.

Reforma administrativă, care prevede înființarea a 6 regiuni administrative, cu 6 directori regionali, și cu serviciile lor administrative respective, va spori sarcinile Statului cu mai bine de 3 milioane pe an.

Vor mai necesita sporuri bugetare construcțiunile de noi spitale și punerea în aplicare, treptată, a legii sanitare precum și înmulțirea cadrelor jandarmeriei rurale.

E de prevăzut că bugetul ministerului de interne va trebui să cuprindă pentru reforma administrativă serviciul sanitar, și pentru jandarmerie, un spor de cel puțin 5 milioane.

Ministerul de finanțe, al cărui buget de cheltuieli se cifrează la 200.889.205 lei, necesită și el un spor, motivat de o reorganizare a serviciilor sale exterioare, în concordanță cu înființarea celor 6 regiuni administrative, și de înscrierea anualității datorită pentru împrumutul intern destinat plății izlazurilor comunale.

Instrucțiunea publică va avea nevoie, pentru viitorul exercițiu, de un spor de 1 jum. milioane, cari vor fi alocate noilor catedre universitare, ce vor fi înființate prin proiectul dlui C. Arion, pentru reorganizarea învățământului superior precum și pentru gradațiile profesorilor.

Ministrul industriei și comerțului a înscris în bugetul său de cheltuieli partea de contribuție a Statului la aplicarea legilor sociale ce își propune să prezinte Corpurilor legiuitoare.

Pe de altă parte se proiectează înființarea unui credit Industrial, la care statul ar contribui cu o sumă de 1—2 milioane.

Ministerul domeniilor are nevoie de un spor de 2 milioane, pentru Serviciul îmbunătățirilor financiare, noua direcție a muncii și înființarea comisiilor agricole.

În sfârșit ministerul Lucrărilor publice a cerut un spor de 5 milioane pentru material rulant, refacțiunea câtorva linii ferate și dubla-

rea unor linii principale, necesitate pentru lucrările portului Constanța, și pentru continuarea liniei Galați-Bârlad.

Numai bugetul departamentelor justiției și afacerilor străine nu vor fi sporite.

Cât privește veniturile, ministerul finanțelor nu va putea conta în primul rând, nici chiar pe cifrele de venituri înscrise în bugetul exercițiului în curs, deoarece prin două proiecte de lege se vor scuti de impozitul fonciar proprietățile până la un venit de 300 lei anual și se va renunța la o parte din taxa de consumațiune asupra zahărului.

În schimb, d. Carp proiectează o modificare a legii patentelor, care ar crea noi venituri Tezaurului și mai compează apoi pe proiectul de lege asupra încurajării industriei naționale, proiect care va impune toate stabilimentele industriale la un impozit calculat asupra venitului.

Limitarea depozitelor spre fructificare la băncile din Austria. În Austria este tot mai pronunțată tendința cercurilor oficiale de a constrânge băncile și casele de păstrare să-și plaseze o parte a rezervelor și depozitelor lor spre fructificare în rente de stat. Legea în privința aceasta încă nu s'a adus, dar autoritățile financiare iau tot felul de dispoziții, prin cari promovează plasarea rentelor și se limitează concurența privitoare la depuneri. Institutelor nouă li-se dă voie a cultiva ramul depozitelor spre fructificare numai sub condiția, ca depozitele să nu întrecă suma întregită a capitalului social. Suma, ce trece peste această limită, trebuie plasată în rente de stat. Asemenea le este oprit băncilor nou înființate a plăti după depuneri spre fructificare dobânzi mai mari, decât plătesc băncile mai vechi din ținutul din chestiune.

BIBLIOGRAFII.

Articolele politice ale lui Octavian Goga.

Zilele acestea a apărut în editura Tipografiei „Tribuna”, articolele politice și culturale ale poetului Octavian Goga, reunite într'un volum de 288 pagini sub titlul „Crâmpoie din sbucimările dela noi”.

Prețul volumului, format mare, tipar elegant 3 cor., în România 3 lei 50 bani, plus porto. Se poate procura dela Librăria „Tribunei” și dela toate librăriile dela noi și din Țară.

La librăria „Tribuna” se află de vânzare Calendarul diecezan, cu sematism 50 fil., fără sematism 30 fil. Calendar de părete 20 fil. plus 10 fil. porto.

Au apărut și se găsesc de vânzare la „Librăria „Tribuna”:

Calendarul jubilar al „Poporului Român” pe 1912 cu 216 pagini, 125 ilustrații a 40 fil. plus 10 fil. porto.

Goethe Hermann și Derotea. Traducere în hexametru de Maria Baiulescu, a 80 fil. plus 10 fil. porto.

POȘTA REDACȚIEI.

T. Mal. Publicăm prorocirea d-tale „autobiozată”, convinși și noi că acesta va fi sfârșitul „Rămânului” de sub oblăduirea Perfidiei Sale Lăle.

Acum c'aveți și voi palat,
De ceartă, ziceți, v'ați lăsat
Și dați pe omul generos.
Dar fie-ne permis, modest
Să vă întrebăm la'l vostru gest:
Vă veți purta oare frumos?

Căci de, palatul e palat
Ori l-ați zidit, ori cumpărat
Pe bani muncii, e tot la fel;
Dar nu-i tot una, veți vedea,
Din ce și ceartă s'a isca:
Cine va fi stăpân în el?!

De geaba ziceți și cred mulți
Că voi ca oameni mari și culți
Nu vreți să vă legați de noi,
Căci n'au să treacă multe luni
Și voi din frați și prieteni buni,
Dușmani veți fi voi între voi!

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cu

Leon Tolstol.

139

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Dar în prezența Juliei și văzând umerii obrajiilor ei roșiți și bărbia veșnic acoperită cu pără, ochii ei umezi și espreia feței ei gata de a trece dela cea mai vanporeasă melancolie la extazul frenetic al fericirii conjugale, Boris nu se putea hotărî să rostească cuvântul decisiv, cu toate că se vedea de mult în închipuire, proprietarul vastelor domenii ale Juliei și cheltuiindu-și veniturile în felul său.

Julia băga de seamă ezitățile lui Boris și de multe ori îi trecea prin minte că ea îi dispăcea, dar numai decât, amorul ei propriu feminin îi sugera mângâieri și ideea că iubirea pe care i-o purta tânărul îl făcea timid.

Cu toate acestea melancolia ei începea să se înăerească și când se apropia ziua plecării lui, ea plănui o lovitură decisivă.

În epoca aceia familia Karaghin primea adesea vizita lui Anatol, fiul cel mare al prințului Karaghin, și Julia, renunțând la melancolia ei se înveseli deodată și se arată foarte amabilă față de noul venit.

— Dragul meu, îi zise Anna Mikhailovna fiului ei, știu din izvor sigur că prințul Vasile l'a trimis pe Anatol la Moscova, în speranța de a se mărita cu Julia. Mă interesează foarte mult de Julia și în acest caz aș plănge-o sincer. Ce crezi tu, dragul meu?

Ideea de a rămânea cu buzele umflate de o lună de melancolie petrecută lângă Julia și de a vedea veniturile acestor vaste domenii pe cari în mintea sa le distribuise așa de bine, în mâinile unui imbecil ca Anatol, îl irită pe Boris. El se duse la Karaghin cu ferma hotărâre de a-și face cererea.

Julia îl întâmpină cu un aer vesel și nepăsător și îi povesti cât de bine petrecuse la balul din ajun, apoi îl întrebă când avea de gând să plece.

Boris începu să vorbească cu iritație de înconstanța femeiască și de ușurința cu care trec ele dela tristete la bucurie, iar sufletul lor depinde de omul care le face curte.

Julia se simți jignită și răspunse că lucrul era adevărat, că femeile au nevoie de variație și că monotonia nu convine nimănui.

Boris fu cât pe-aici să-i răspundă cu asprime, dar se gândi deodată că ar putea să părăsească Moscova cu mâinile goale, de aceea se opri în mijlocul frazei, plecă ochii spre a nu vedea chipul Juliei care-l agasa și zise:

— Nu pentru a mă certa cu d-ta am venit eu aici, din potrivă...

El aruncă o privire asupra Juliei ca să vadă dacă putea să urmeze. Ea nu mai avea aerul supărat și ochii ei rugători îl priveau cu o atențiune avidă.

— Trebuie să sfârșesc, îi zise Boris, am să fac ca s'o văd mai puțin.

Și roșindu-se deodată, el ridică ochii asupra ei și rosti:

— Cunoști sentimentele mele...

Dar nu avu nevoie să mai urmeze. Chipul Juliei strălucea de fericire și de mulțumire vanitoasă; cu toate acestea îl sili pe Boris să treacă prin toate fa-

zele declarațiunei, asigurându-o că o iubea și că iubise nici o altă femeie afară de dânsa.

Julia știa că în schimbul moșilor ei din Paraj a pădurilor pecari le stăpânea la Nijni-Novgorod și avea dreptul să pretindă toate aceste declarațiuni, cari le și obținu.

Din ziua aceea nici Julia nici Boris nu se mai dădă „la pomii rustici cari își scuturau deasupra umbra și melancolia” ei făceau planuri, hotărâri, stalarea luxoasă a casei lor din San-Petersburg, făcând și primă vizite și se consacrară în animație poezțiilor în vederea unei nunți strălucite.

LXII.

Contele Julie Andreevici Rostoff sosi la Moscova pe la sfârșitul lui Ianuarie, însoțit de Natașa și de Sônia; ei găzduiră la Maria Dimitrievna care îi învase de mult.

Maria Dimitrievna nu se schimbase, ea spunea mei cu aceeași sinceritate adevărul pe față și viața întreagă părea o muștrare împotriva slăbiciunii, a timorilor și a stângăciilor celorlalți pe cari ea nu admitea.

Des de dimineață ea se puneă pe lucru; Dumașcile mergea la biserică și vizita închisorile, și avea ocupații tainice pe cari nu le încredința nimănui. În timpul săptămânii primea suplici și oprea mereu trei sau patru persoane la masă. Seara, puneă să se cetească ziare și cărți, în vreme ce ea tricota. Ea înventa foarte rar lumea mare și se ducea numai la persoanele cele mai de seamă.

(Va urma)

REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE

in
BÉKÉSCSABA —
Arany-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«)

Un candidat de avocat
cu practică, află imediat aplicare în cancelaria mea.
Dr. Gheorghe Drimba,
advocat în Cohalm (Kőhalom).

2 commis
unul în despărțământul manufacturei, unul în despărțământul coloniilor, află numai aplicare la »SEVERINEANA« societate comercială pe acții în Caransebeș.

 M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.
Recomandă în atențiunea onor. publicului loc și jur
marele său atelier mehanic
aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se execută tot-felul de lucrări atingerătoare în aceasta branșă, precum:
mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,
de lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari
AUREL BRINZAY
fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18
Pregătește totfelul de unelte pentru ciobotărie și pantofărie.
Catalog trimite gratis.

Ești bolnav?

Gratis

comunic fiecăruia cum m'am vindecat de oftică (tuberculosă, inflamație de gât, astma). Succes garantat. Nu pretind pentru aceasta nici o remunerație. O fac numai că m'am hotărât, că aflând o doftorie care să mă scape de grelele suferinți, voi publica pe spesele mele în toate foile.
D-na F. Krizek. Prag. II.
Nr. 2007. (Bohemia).

De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria)

Având sistem propriu de-a curăți chimic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spăl cu mare grijă. Pentru doliu colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Baltoane de piele le colorez în colori închise.

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat.

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii
Bistriță — Besztercze.

10% economie la comande
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.
Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Telefon 218.

- 1 păreche de ghetete tari, de toamnă, 10 C.
  - 1 păreche de ghetete chevrau ori box fason american . . . . . 13 C.
  - 1 păreche de ghetete chevrau, box ori lack, calitate bună . . . . . 17 C.
- Se poate cumpăra la filiala fabricii de ghetete

MOSKOVITS

Arad, Piața Libertății No 18.

Sute de mii de dame
au să mulțamească
frumusețea lor

pielea catifelată a feței și fină a mânilor, specialității de toaletă

Ravissante

a renumitului doctor parisian Lajosse.
Sunt nevătămate! Rezultatul de neîntrecut!

Fard Ravissante, folosire la zi în 3 nuanțe Cor. 1-50.
Pudră Ravissante, 3 nuanțe, pudra cea mai fină în cutii de 1 și 2 Cor.
Crema Ravissante, folosire seara, pentru catifelarea pielii, față gât, mâni și brațe în borcane de 1 și 2 Cor.
Săpun Ravissante, curat, nevătămător, bucata 1 Cor.
La albirea dinților e de recomandat praful de dinți Ravissante al doctorului Lajosse, cutia 1 Cor.
Apa de gură Ravissante, specialitate unică, sticla 2 Cor.

Se vinde în Budapesta în farmaciile:
Török József și Török Sándor.
În provincie se expediază cu ramburs. Să cerem precis în droguerii, farmacii și parfumerii, specialitățile renumite »Ravissante« ale doctorului Lajosse. Să fim atenți și să ne ferim de falsificări.

Mășinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în chioscurile noastre, ori prin agenții firmei. Societatea pe acții de mașini de cusut

Singer Co.

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Cel mai mare magazin de blănărie!

Ragályi János

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

„ENGLISH HOUSE“
NOU ATELIER DE CROITORIE ENGLEZEASCĂ P DOMNI ÎN ARAD.

Aduc la cunoștința mult on. public că în Arad, strada Deák Ferencz (Palatul »Crucea-Albă«) mi-am deschis

atelier de croitorie

englezească modern și corespunzător timpului prezent. Imi stă în putință a satisface cererile on. public prin un croi cu gust, prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile pe lângă serviciu prompt și conștiințios. — Cerând sprijinul mult on. public, — rămân cu profundă stimă:

Wertheim Jenő,

croitor pentru domni.

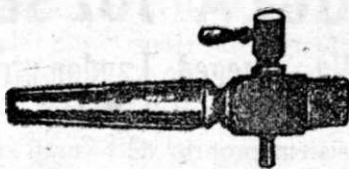
În atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicărie precum și totfelul de *picioare pentru masă*, pe lângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini moterice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ 11.

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gaze, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, plane se trimit oriunde pe lângă plătire cu bani gata, ori în condiții favorabile de plată.

Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem volajeur pe spesele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT

Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7.

(Lângă primăria centrală.)

Motoare

cu benzină,

în cea mai bună execuție.

Execuție promptă.

Surányi Victor

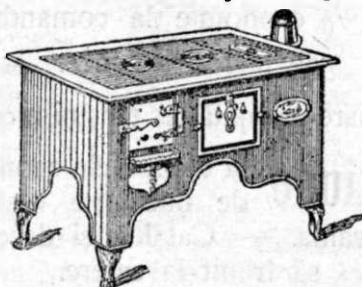
inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole

Bpest, V., Alkotmány-u. 12.

Cereți catalog.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevete a lăcătarului
IFJ. FAZAKAS FERENCZ
Szepsiszentgyörgy, Gróf Mikó-u 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevete și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primește și ecseut pe lângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pe lângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevete.

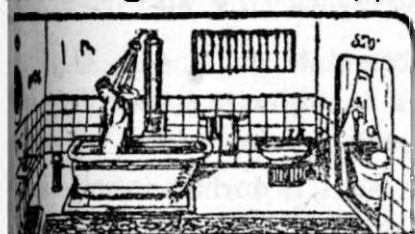
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la
precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase
bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.
specialist în apaducte la case, canalizări,
ducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de toffelul
dela 3 coroane în sus. —
Engrosiștilor li-se dau rabat.
Depozit bogat în vâni de
scăldat, cămine, closete etc.
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă.

Haas Károly

armurar și optician din

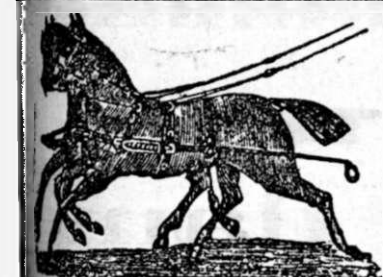
Udka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

cea mai bună fabricație presum și părțile constitutive ale
Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot
reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, bici-
gramofoane, mașini de scris, precum și prefacere armelor
luări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odnioară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,

Heltauerg. Str. Csnădiei 45.

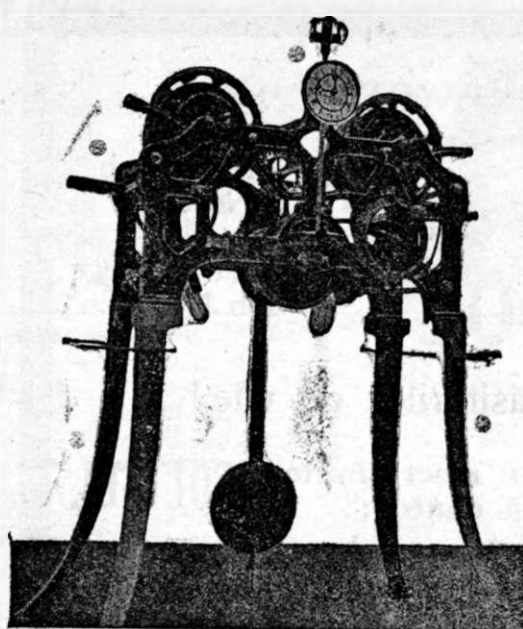
zarin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat,
volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele
și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate.
permanent în curele de mașini, curele de cusut
Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni
de piele fabricație proprie, pentru cavali și militari,
strins lipite pe picior. — Reparațiile se execută prompt.
depozit de hamuri pentru cal dela soiurile cele mai
până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cal și
de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Schrimpl Szaniszló

mai mare turnătorie și fabrică de
luminări de ceară în Ungaria de sud

Temesvár-Gyárváros, Fő-utca.

comandă comercianților: turte și prăjituri cu miere,
precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu
preț moderat. — Bisericii se dă la
cumpărarea de luminări rabat. —
Comandele se îndeplinesc prompt.

Fabrică de ceasornice elec-
trice și ceasornice de turn
gr. Thorotzkai és Társa
Rozgonyi és Lendvai
Budapest, VII, Sziv. u. 32

Pregătește

ciasuri pentru turn

din material de seamă cu funcțiune
precisată, în orice mărime.

Ciasuri principale și laterale
electrice, ciasuri vertizatoare
pentru școli și fabrici.

Ciasuri pentru castele, căsărmi
și terase și jocul dangătului de
clopote. — Primește reparaturi, pre-
cum și prefacerea ciasurilor vechi în
ciasuri de turn cu salt de minut.

Cea mai mare și mai modernă
fabrică de ciasuri electrice și de turn
din Ungaria.

Ciasornicarii permanenți ai capita-
lei și furnizorii căilor ferate ungare a
fabricilor de tutun și casei de amanet.

Premiat la expoziția gener. din Pées cu
medalie de aur și la expoziția asociației in-
dustriale din ară cu diploma de noare.

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și pentru edificii,

Sibiu—Nagyszeben,

Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți
trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de
bani contra focului în ori-ce execuție. Telefoane de casă, teleg-
rafe și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere
debaie, closete și fântâni cu pompă pe lângă prețuri moderate și
execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efectuează repede cu pre-
țurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

Biroul arhitectului

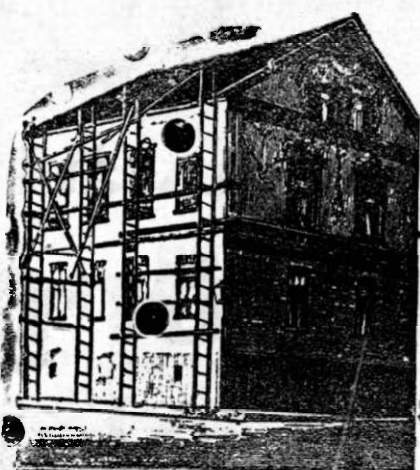
Jfj. Czako Lajos

Kolozsvár

Monostori-ut 60.

Telefon No 936.

Primește orice lucrări din acest
ram, planuri, preliminar de
spese, conducerea și suprave-
ghiarea edificărilor, controlarea și
și valorarea lor, cum și edificări
complete, atât în loc cât și în
proviucie, pe lângă prețurile cele
mai moderate.

Damele cari voiesc să fie svelte,
încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt”

necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann

Sibiu—Nagyszeben,

Grosser-Ring, 1. în etaj.

Invenție senzațională.

Brevetată sub
No 3956.Scutit prin lege
sub No 141.**• ANTICOL •**

In atenția prășitorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEI.**
în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1½ ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră. *In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).*

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL**Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.**Kaiserl. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser No 1.**Certificat.**

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură oricui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.
(L. S.)

ss. Litke, colonel.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4½, 4¾, 5¼ și 5½, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipează spese de intabulare, convertează datoriile de interese mari.

— **Resolvare grabnică, serviciu prompt.** —**SZÜCS F. VILMOS**

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prisăcut pe lângă onorariu acuzatori de afaceri abili și domni de încredere.

„ S'A DESCHIS ”

prăvălia de pardesie de dame

György Menyhért & Co.**Arad, piața Andrássy Nr. 8.**

Nr. telefonului 855.

Vis-à-vis de biserica Minorităților.

Nr. telefonului 855.

Mare asortiment în noutăți englezești de cea mai elegantă formă; modele originale în pardesii de dame și domnișoare pe lângă prețuri ieftine, fixe. — Comandele după măsură se execută în timp scurt. — În provincie la cerere se trimit mustre.

Cereți dela „Librăria Tribuna” catalogul gratuit al cărților literare și lista manualelor școlare